

maritiem Amsterdam volgens Gijs Stork

Op weg naar de viering van 750 jaar Amsterdam in 2025, ontwikkelde Gijs Stork een rondleiding door zijn familieverleden. De rondgang vertoont opvallend veel raakvlakken met het Nederlandse maritieme verleden en de geschiedenis van Amsterdam. Gijs Stork neemt ons mee op een stadswandeling door zijn Amsterdam.

tekst: Gijs Stork

‘Wat weet ik over mijn voorouders en hun verbinding met de stad Amsterdam? Met die vraag in mijn achterhoofd begon ik enkele jaren geleden met het onderzoeken van mijn familiegeschiedenis, op zoek naar de wortels die mijn identiteit bepalen. Ik stuitte op bizar veel informatie over voorvaders en het grote belang van mijn voormoeders. Na jaren van eigen onderzoek heb ik ruim 1.000 jaar voorouders gevonden. Dat is zeker niet uniek, want iedereen heeft voorouders, met verhalen en geschiedenissen, maar vaak is daarover niet veel bekend. Door de jaren heen ontdekte ik steeds meer familielijnen en ook wat mijn voorouders deden, waar ze woonden of werkten en waar in de stad nog steeds sporen te vinden zijn van hun aanwezigheid. Hoe meer ik leer over het verleden, hoe meer ik begrijp van het heden. Ik leerde dat de geschiedenis niet lineair is maar zich steeds herhaalt in steeds kleinere cirkels.

Ter introductie neem ik je graag mee op een wandeling door het centrum van Amsterdam. Tijdens de wandeling

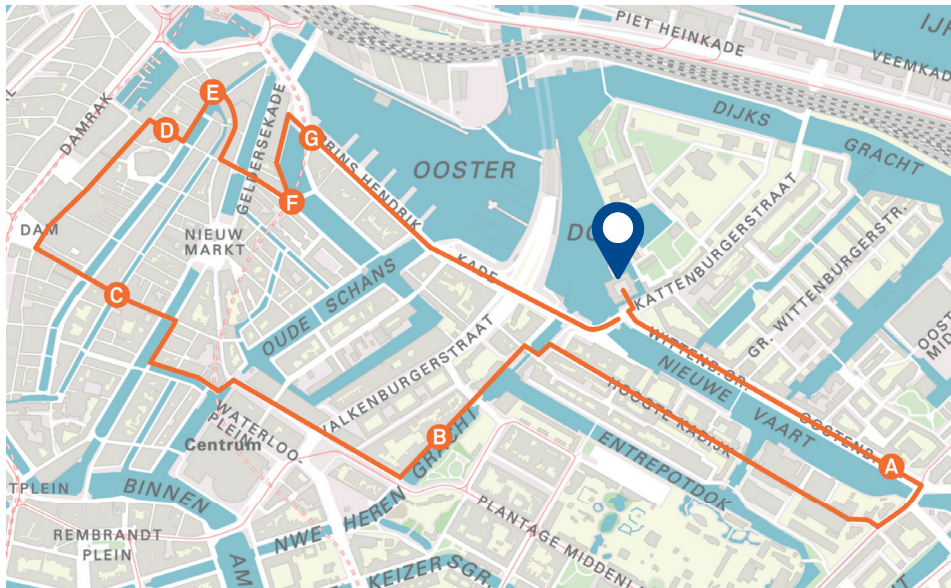
staan persoonlijke verhalen centraal. Het zijn verhalen over mijn voorouders, maar bovenal verhalen over Amsterdammers. De wandeling is niet chronologisch; we flitsen door de tijd. Wat mijn voorouders in hun tijd deden raakt aan het heden en aan thema’s die nu nog steeds actueel zijn. Het toont aan dat elke steen in Amsterdam een geschiedenis heeft. Alles vertelt een verhaal, soms groot en soms klein, maar steeds heel persoonlijk. Dit heeft Amsterdam gemaakt tot wat het nu is.

Een van de eerste punten is het Stork-Werkspoormuseum (*punt A*). De buurt daarachter heet nu in de volksmond het Storkterrein, maar we stellen ons voor hoe hier in de voorgaande eeuwen voor de VOC talloze schepen werden gebouwd. Begin twintigste eeuw werden hier de grote machines voor bijvoorbeeld de suikerplantages in Suriname en Ethiopië gebouwd, maar nu door de Firma Stork. De meeste grote fabrieksgebouwen zijn inmiddels vervangen door woningen en bedrijfspanden. Mijn voorouders

Stork uit Hengelo verbonden zich door de fusie met Werkspoor in het begin van de twintigste eeuw met Amsterdam. Het Stork-museum is nu niet open voor publiek en ik wil mij hard maken om deze bijzondere collectie die zoveel vertelt over de geschiedenis van de stad weer voor het publiek toegankelijk te maken.

‘het zijn verhalen over mijn voorouders, maar bovenal verhalen over Amsterdammers’

Later in de wandeling komen we langs de Nieuwe Herengracht (*punt B*). Aan deze gracht woonden Sefardische-Joodse voorouders van mijn familie: Mendes de Leon, Capadose, Balabrega, Cohen de

▲ De route van de stadswandeling

Lara, Namias de Castro. Met hun maritieme kennis en wereldwijde handelscontacten waren ze na 1497 de inquisitie in Portugal ontvlucht. Hun contacten reikten van Italië en Turkije tot aan Brazilië, Suriname en Curaçao, maar ook tot in bijvoorbeeld Hamburg en de Scandinavische landen. Tijdens mijn bezoek aan Suriname, op zoek naar de plantages van mijn Huguenoten-voorouders, zag ik ook op de Joodse begraafplaats daar vele namen uit mijn familieverleden. Het was beklemmend om te zien dat zoveel van mijn voorouders betrokken waren bij het Slavernijverleden. Het maakte mij stil.... Er zijn geen woorden voor als je op die 'schuldige grond' loopt. Tegelijkertijd wordt ook dit verhaal onderdeel van mijn 'zijn'.

Op de hoek van Oude Hoogstraat en de Kloveniersburgwal (*punt C*) was het hoofdkantoor van de Verenigde Oost-Indische compagnie (VOC). Voorouders als Roelof Bicker (1611-1656), stonden dicht aan de wieg van de VOC of waren nog generaties lang aandeelhouder. Later in de wandeling staan we nog stil bij het grote familiehuis van de Bickers aan de Lange Niezel

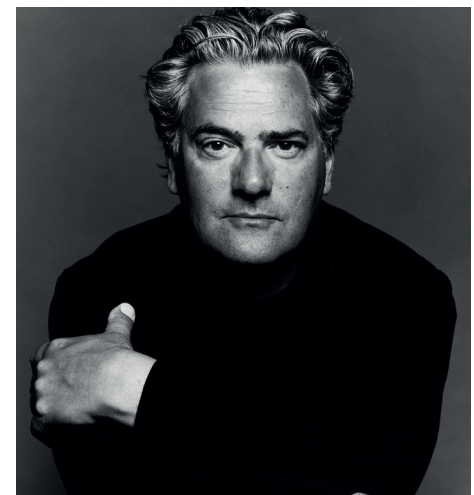
(*punt D*). Van deze plek bouwden zij aan het familiebedrijf. Hier vlak om de hoek, op de Oudezijds Voorburgwal nummer 8 (*punt E*) woonde Roelof Bicker. Hij werd niet oud maar was een van de machtigste jongelingen verbonden met alle maritieme activiteiten in zijn tijd. Tegenwoordig is de invloed van de Bickers op Amsterdam nog altijd terug te zien in het Bickerseiland aan de noord-westzijde van het centrum. Het eiland werd achteraf vernoemd naar Jan Bicker (1591-1653), die flink gelobbyd had voor de aanleg.

In de buurt Lastage, aan de Kromme Waal (*punt F*), staat nog steeds het huis van voorvader Gijsbert de Veer (1556-1615). Hij handelde op Dantzig (Gdansk) en stichtte daar de Mennonieten-gemeente. Hij was de aartsvader van de Fehrs, die zich met hun religie over de hele wereld verspreidden en die nu tot diep in Midden- en Zuid-Amerika nog steeds leven, geloven en spreken zoals in de zeventiende eeuw.

We vervolgen onze weg over de Prins Hendrikkade (*punt G*) langs het Scheepvaarthuis, nu Amrath Hotel. Met de bouw ervan door familievriend

en architect Joan Van der Mey werd in 1913 gestart, en het zou het hoofdkantoor worden van Amsterdamse rederijen als de Stoomvaartmaatschappij Nederland, Koninklijke Paketvaart Maatschappij, Java-China-Japan Lijn en de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij. Bij deze KNSM begon mijn vader zijn loopbaan. Niet zo verwonderlijk vanwege de zakelijke en privé-contacten tussen de familie Stork en de familie Kruseman die in de directie van de KNSM zaten. Mijn eigen betrokkenheid met deze maritieme en koloniale geschiedenis begon al bij mijn geboorte in 1964 op Curaçao, waar mijn vader toen voor de KNSM werkte.

Zo gaan we tijdens de rondwandeling kriskras door de tijd. We lopen door de straten en door de maritieme geschiedenis van Amsterdam. Bij elke stap komen we een andere voorouder tegen, met een ander verhaal over de rijke zeevaartgeschiedenis van de stad.' ■

Gijs Stork schrijft wekelijks met Floor van Spaendonck een wandeling voor het *Parool*. Hun boek *Amsterdam door! Gijs en Floor, wandelen met een frisse blik op de stad* is verkrijgbaar in de museumwinkel.